

SXEDIO.76E

17.1.1931: ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΟΕΥΝΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ, ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΟΤΙ ΔΙΑΣΠΑΘΙΖΕΙ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΗΜΑ, ΑΔΙΑΦΟΡΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Οι Έλληνες βουλευτές δεν έμειναν με σταυρωμένα τα χέρια μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού του **1931** από τις ενωμένες ψήφους των βρειτανών και Τούρκων και της νικώσης ψήφου του Κυβερνήτη Σερ Ρόναλντ Στορρς.

Αντίθετα συνήλθαν στη Λάρνακα υπό την προεδρία του Μητροπολίτη Κιτίου και αποφάσισαν να εκδώσουν ενημερωτική ανακοίνωση προς τον κυπριακό λαό στην οποία θα παρέθεταν και την πορεία που θα ακολουθούσαν στο μέλλον.

Παράλληλα στη συνεδρία επιλέγησαν οι δικηγόροι Ι.Φ. Αλεξανδρίδης και Χρ. Λοΐζου τους οποίους θα πρότειναν για τη θέση του Εκπαιδευτικού Συμβούλου μετά την εκλογή του Μιλτ. Σιακαλλή ως βουλευτή.

Η ανακοίνωση-απόφαση των βουλευτών (στη συνεδρία παρέστησαν οι Μ. Κιτίου, Σ. Σταυρινάκης, Ν. Λανίτης, Μ. Σιακαλλής, Γ. Αραδιππιώτης, Κυρ. Ρωσσίδης και Χ.Κούντουρος)

δόθηκε στη δημοσιότητα στις **17** Ιανουαρίου **1931** και με αυτήν καταγγελλόταν η Κυβέρνηση ότι δεν βοηθούσε στις προσπάθειες τους για ευημερία και πρόοδο, και ότι διασπάθιζε το δημόσιο χρήμα και περιφρονούσε και πολεμούσε τις αξιώσεις τους:

"Πιστοί εις το πρόγραμμα ημών και τας υποχρεώσεις, ας ανελάβομεν ενώπιον του λαού, κατά την πρώτην από της εκλογής ημών σύγκλησιν της Βουλής και κατά τας συζητήσεις **15** σχεδόν ημερών ηλέγξαμεν μετ' αυστηρότητος, τόσοσιν το δημοσιονομικόν σύστημα της Κυβερνήσεως όσον και

τον τρόπον καθ' ον αύτη διασπαθίζει και σπαταλά το χρήμα του Κυπριακού λαού και ηξιώσαμεν παρ' αυτής κατ' εξοχήν υπό τας σημερινάς δεινάς συνθήκας περικοπήν των δαπανών αυτής και περισυλλογήν οικονομικήν, προσοχήν προς τας αξιώσεις του τόπου και σεβασμόν προς τας σκέψεις τας ιδέας και τα συναίσθηματα αυτού.

Επί τη βάσει των αρχών τούτων εζητήσαμεν να καταργηθώσι πολλάί ανώτεραι θέσεις κατεχόμεναι από Άγγλους κυρίως επιδραμόντας εις την πατρίδα μας και επιτυχόντας θέσεις, ας κατέχουν άνευ λόγου ή ανάγκης εις βάρος ενός πτωχού και αναξιοπαθούντος λαού.

Επί πλέον εζητήσαμεν και ηξιώσαμεν την περικοπήν των μεγάλων μισθών κρίνοντες ότι δεν είναι καθόλου εύλογον, καθ' ην στιγμήν πένεται ο λαός, οι υπάλληλοι της Κυβερνήσεως να τυγχάνουν εξαιρετικής μισθοδοσίας. Είναι τραγικώς επώδυνον διά τον μελετητήν του Κυπριακού Προϋπολογισμού, ενώ γνωρίζει ότι κατά μέσον όρον κάθε κύριος μόλις έχει εις την διάθεσιν του **10** λίρες ετήσιον ακάθαρτον εισόδημα, διά να πληρώση φόρους και συντηρηθή, να βλέπη εις το μισθολόγιον της Κυβερνήσεως μισθούς υπαλλήλων **50** ή **100** φορές μεγαλυτέρους των **10** λιρών, και ταύτα ως καθαρόν και σταθερόν εισόδημα πλην των άλλων προσωπικών απολαυών διά ταξείδια και άλλα με επί πλέον ασφάλειαν, γενναίαν σύναξιν μετά την αποχώρησιν εκ της υπηρεσίας.

Εις το τμήμα των δασών από ολίγων ετών εδημιουργήθησαν **9** ανώτεραι θέσεις κατεχόμεναι υπό άγγλων ενώ τα δάση μας κατ' επεκτασιν ηλαττώθησαν αντί να αυξηθώσι από της Αγγλικής κατοχής.

Η διεύθυνσις της Ελληνικής παιδείας επί της οποίας κακοβούλως επενέβησαν οι ξένοι, κρίμασιν οίς οίδε κύριος, ανετέθη εις νεαρόν Άγγλον αντί **1000** λιρών ετησίως, ενώ εις τημ πατρίδα του την πολυδάπανον, ελάμβανε μόνον **600** λίρας και του εδόθη και υποδιεθυντής άγγλος και αυτός αντί **520** λιρών,

επί του παρόντος, ενώ εάν την διεύθυνσιν της ελληνικής παιδείας είχεν ως έπρεπε και ως επανειλημμένως εζητήθη υπό των αντιπροσώπων του τόπου, έλλην γνωρίζων τη γλώσσαν, την ιστορίαν και τας μακράς ελληνικας παραδόσεις των ελληνικών σχολείων θα κατωρθούτο με οικονομίαν **1000** λιρών ήτοι με **500** μόνον λίρας το πολύ, πολύ να είχαμεν ως διευθυντήν και καθηγητήν ακόμη του ελληνικού Πανεπιστημίου.

Νέαι θέσεις εδημιουργήθησαν δι' Αγγλους εις το τελωνείον και διωρίσθη υποδιευθυνής κατά το τρέχον έτος Αγγλος με μισθόν **600** λιρών επί του παρόντος και κατηργήθη η θέση του πρώτου γραμματέως των τελωνείων διά να μη διορισθή ιθαγενής.

Εις το τμήμα των δημοσίων έργων κυριολεκτικώς ωργίασεν η Κυβέρνησις εν τω διορισμώ υπαλλήλων άγγλων. Εκτός του ότι είχε **6** μηχανικούς διώρισε κατά το τρέχον έτος έκτακτους **3** άλλους μηχανικούς αντί **800** λιρών ο ένας και ανά **600** οι άλλοι δύο, και ταύτα καθ' ην στιγμήν άλλαι αποικίαι με δρόμους διπλασίας και τριπλασίας εκτάσεως και άλλον ευρύτερον κύκλον εργασίας του τμήματος ούτε το ήμισυ του αριθμού των μηχανικών μας δεν έχουν.

Εις το τμήμα του τυπογραφείου εδημιουργήθη περιττή θέσις βοηθού του τυπογραφείου και διωρίσθη Αγγλος τελείως ακατάλληλος. Τον δε αποχωρήσαντα διευθυντήν αντικατέστησεν νέος Αγγλος διευθυντής.

Τα τμήματα Γεωργίας και Υγείας υπερεφορτώθησαν από υπαλλήλους κυρίως διά την γραφειοκρατίαν μάλλον παρά διά τον κύριον σκοπόν του τμήματος των.

Η δικαιοσύνη υπερφορτωθείσα με υπαλλήλους κατήντησε τόσον δαπανηρά ώστε πολλάκις να είναι απροσπέλαστος και ν' αποελή άρνησιν δικαιοσύνης.

92.000 λίραι σπαταλώνται διά την Αστυνομίαν ποσόν καταπλήτιον πάντα γνωρίζοντα την έκτασιν και τον πληθυσμόν της νήσου. Αλλ' ουδόλως άπορον αφού ο διευθυντής της λαμβάνει μισθόν ανώτερον των στραταρχών μεγάλων κρατών.

Αυτός ο Κυβερνήτης της νήσου λαμβάνει μισθόν ανώτερων Προέδρων μεγάλων Δημοκρατιών.

Ταύτα δε πάντα διότι ως αντιπρόσωποι μας δεν ερωτώμεθα ούτε πόσοι υπάλληλοι χρειάζονται, ούτε τι μισθούς πρέπει να λάβουν, ούτε δυνάμεθα ως εκ της συνθέσεως της Βουλής, εφ' όσον οι τούρκοι διαφωνούν μαζί μας και εφ' όσον αι εξουσίαι της Βουλής αυτής είναι τόσοσ περιωρισμένα να καταργήσωμεν οιονδήποτε ποσόν των μισθών μιάς οιασδήποτε θέσεως.

Συμπατριώται,

Είμεθα τελείως ξένοι μέσα στο δικόν μας το σπίτι. Αι συμβουλαί μας, αι επικλήσεις μας, ο έλεγχος μας και ο μάλλον μελετημένος και ο μάλλον δίκαιος δεν ακούονται.

Το σπιτι μας άλλοτε παλάτι παλαιάς δόξης και μεγαλείου το διευθύνουν όπως θέλουν οι Αγγλοι, ξένοι προς ημάς, προς την ιστορίαν μας, προς το υπετρισχιλιετές ιστορικών παρελθόν μας, ξένοι προς την ψυήν μας, ξένοι προς τα συμφέροντα μας, κωφοί προς τους πόνους μας, ανάλητοι προς την δυστυχίαν μας.

Μας διευθύνουν επί τη βάσει του δικαίου του ισχυρού, μόνον όπως αυτοί θέλουν και όπως τους συμφέρει έχοντες δυστυχώς συμμάχους των την εν τη Βουλή τουρκικήν μειοψηφίαν, η οποία επολιτεύθη και πάλιν εναντίον των συμφερόντων Ελλήνων και Τούρκων συμμαχήσασα με τους ξένους εις βάρος του πτωχού Κυπρίου φορολογουμένου.

Ο Προϋπολογισμός φέτος παρουσιάζει έλλειμμα **70,000** λιρών οφειλόμενον όχι τόσοσ εις την οικονομικήν κρίσιν, ως θέλει να ισχυρισθή η Κυβέρνησις, όσον κυρίως και κατ' εξοχήν εις την απρονοησίαν και αναλησίαν της.

Είπαμεν εις την Κυβέρνησιν πως ο λαός πλέον όχι μόνον δεν δύναται να σηκώση νέους φόρους, αλλά αξιοί ακόμη να ελαφρωθή από φόρους, διότι και αυτούς που υπάρχουν δεν τους σηκώνει πλέον.

Το μαχαίρι έφθασε στο κόκκαλον.

Της είπαμεν να μας κυβερνήση με ό,τι έχομεν

και της εζητήσαμεν να καταργήση θέσεις να περικόψη μισθούς, να νοικοκυρευθή.

Ηρνήθη να το κάμη η ιδία και της υπεβάλαμεν ομοφώνως τοιαύτας τροποποιήσεις, ώστε να επιτύχη το ισοζύγιον και να απούγη να καταφύγη το αποθεματικόν των **90.000** λιρών, το οποίον εσχηματίσθη προ ετών και το οποίον ως γνωστόν και ως πολλάκις εδηλώθη από της Κυβερνήσεως εφυλάττετο διά να χρησιμεύση εις τον τόπον εις στιγμάς απροόπτου θεομηνίας και καταστροφής. Και εν τούτοις η Κυβέρνησις χρησιμοποιεῖ το αποθεματικόν τούτο εφέτος διά να καλύψη ελλείμματα προερχόμενα από υπερβολικούς μισθούς και άλλας αλογίστους δαπάνας.

Ενηγήσαμεν δηλαδή ως εξής:

Ο Προϋπολογισμός του **1931** εδείκνυεν έσοδα **731,000** λιρών και έξοδα **801,000** λιρών ήτοι έλλειμμα **70,000**. Το έλλειμμα τούτο η Κυβέρνησις προϋπελόγιζε να το καλύψη πρώτον από τα πιθανά περισσεύματα του **1930 21,000** λίρας και **49,000** λίρας από το αποθεματικόν. Ανελύσαμεν τα κονδύλια εσόδων και εξόδων και της απεδείξαμεν ότι παρά το γεγονός ότι παρουσιάζει έλλειμμα **70,000** λιρών, αφού περιέκοψε σοβαρά κονδύλια από δημόσια έργα, εν τούτοις το έλλειμμα της κατά πάσαν πιθανότητα θα είναι υπέρ τας **100,000** λίρας. Κατεκρίναμεν το μέτρον όπερ απεδέχθη να καλύψη το έλλειμμα από το αποθεματικόν, διότι τούτο είναι μέτρον της στιγμής και όχι ριζική θεραπεία νοσηράς καταστάσεως, υφισταμένης από πολλού και της υπεδείξαμεν ότι μόνος δρόμος που της μένει είναι της οικονομίας εις την πλευράν των μη παραγωγικών δαπανών και όχι η οικονομία από τας παραγωγικάς δαπάνας.

Καταλήξαμεν ότι θα ήτο δυνατόν διά γενικής αναθεωρήσεως του μισθολογίου των υπαλλήλων της, διά της καταργήσεως περιττών θέσεων, της αναδιοργανώσεως των υπηρεσιών της και της αποκοπής περιττών και μη παραγωγικών δαπανών να επιτευχθή οικονομία σοβαρωτάτη, η οποία όχι μόνον το έλλειμμα θα εκάλυπτεν, αλλά και περιθώριον θα άφινε να διατεθή διά δαπάνας παραγωγικάς ως και της παιδείας

υγείας, γεωργίας και δημοσίων έργων.

Ανεξαρτήτως όμως των γενικών τούτων εισηγήσεων οι Έλληνες βουλευταί υπεδείξαμεν ως άμεσον μέτρον εφαρμοσθησόμενον επί του υπό συζήτησιν προϋπολογισμού α) την κατάργησιν εμφανώς περιττών θέσεων. Άλλων κυρίως υπαλλήλων προσφάτως διορισθέντων, β) οι κάτωθι των **120** λιρών μισθοί εισηγήθημεν να μείνουν άθικτοι διά δε τους άνω των **120** λιρών εισηγήθημεν όπως η από του **1920-21** ή μετά ταύτα δοθείσα αύξησις λόγω της τότε αυξήσεως του τιμαρίθμου της ζωής ελαττωθή κατά τα **2/3** αυτής συνεπεία αναλόγου πτώσεως του τιμαρίθμου, γ) μείωσιν κατ' αναλογίαν εις τους μισθούς των θέσεων αι οποίαι εδημιουργήθησαν μετά το **1914**.

Επί τη βάσει των τριών τούτων αρχών εγένοντο αι σχετικαί τροποποιήσεις προς ελάττωσιν των δαπανών εκ μέρους μας.

Αι αιτήσεις συνοψίζονται:

α. Ελάττωσις προσωπικών αποδοχών	
1. Διά καταργήσεως θέσεων	6,337 λ.
2. Δια μείωσεως των αυξήσεων	32,294
β. Ελάττωσις άλλων επιβαρύνσεων	13,414
Εις ταύτα προσθετέα και ποσά διά την ελάττωσιν των μισθών θέσεων ας δεν δυνάμεθα να ελαττώσωμεν λόγω των περιορισμών του συντάγματος	8,958
Σύνολον	67,003

Εν όλω αι τροποποιήσεις ημών προνοούν περί οικονομίας περίπου λ. **67,000** και τούτο ισοσκέλισιν του προϋπολογισμού.

Δυστυχώς αι ηνωμένοι ψήφοι των άγγλων ξένων Κυβερνητών και των **3** τούρκων βουλευτών εματαίωσαν τας προσπαθείας μας.

Άλλ' επί όλων των τροποποιήσεων τούτων εισηγήθημεν διαφόρους άλλας οικονομίας, ως π. χ. τον περιορισμόν των οδοιπορικών καταργησιν των διά ταξείδια των Άγγλων επιδομάτων και άλλας, αίτινες

αν εγίνοντο δεκταί θ' ανεβίβαζον το εξοικονομούμενον ποσόν εις λ. 100,000 περί που, ποσόν όπερ όχι μόνον θα ισοσκέλιζε τον προϋπολογισμόν αλλά και θα καθίστα δυνατήν την ελάττωσιν φόρων, ως του άλατος και άλλων.

Εζητήσαμεν, ως βλέπετε με πάσαν μας δύναμιν να εφαρμόσωμεν τα προγράμματα μας και να εκτελέσωμεν ως τίμιοι φύλακες της ιδικής σας εντολής τας υποσχέσεις μας. Ματαιία προσπάθεια. Υπεράνω κάθε δικαίας και ηθικής αντιλήψεως ίσταται το δίκαιον του δυνατού, δηλαδή η αδικία του δυνατού και η φωνή μας και η διαμαρτύρησις μας πνίγονται μέσα εις τον σκληρόν στραγγαλισμόν των δικαίων μας.

Η πατρίδα μας, μια πατρίδα ιστορική και ευγενής χάννεται κάτω από το πέλμα του ξένου και φοβερά ανοίγεται μπροστά μας η οικονομική καταστροφή.

Τα παιδιά μας, αδυνατούντα λόγω της κακοδιοικήσεως να εξασφαλίσουν το ψωμί των εις την πατρίδα των, καίτοι αύτη δεν κατοικείται πληθωρικώς φεύγουν σε ξένους τόπους και μακρυνά μέρη και οι κληρονόμοι της μεγαλυτέρας ιστορικής δόξης του κόσμου, οι κληρονόμοι των Ελλήνων και βυζαντινών περιφέρονται ως ατσίγγανοι, χωρίς πατρίδα, μοχθούντες και κοπιάζοντες διά να έχουν ελάχιστοι τούτων τον επιούσιον άρτον ή πεινώντες και γυμνητεύοντες περιφέρονται εις τους δρόμους της Αιγύπτου, της Αμερικής, της Ευρώπης και της Αυστραλίας καθ' ην ώραν κορύβαντες οι ξένοι χοροπηδούν ετυχείς ως παχύμισθοι υπάλληλοι εις την γην αυτήν και την αναγκάζουν να αρνήται και το ψωμί εις τα παιδιά της.

Αλλά λαοί ιστορικοί και ευγενείς όπως ημείς δεν πεθαίνουν, έτσι οι λαοί που θέλουν να ζήσουν ξυπνούν και με όλην την δύναμιν της ψυχής των στέκονται διεκδικηταί των δικαιωμάτων των επί της ανθρωπίνης ζωής.

Συμπατριώται,

Πεντήκοντα και περισσότροι χρόνοι ζωής κάτω από την ξένην κυβέρνησιν έπεισαν όλους και τους

πλέον φιλελεύθερους και τους αντιδραστικούς και τους μετριοπαθείς και τους συνεργαζομένους με καθεστώς ότι ουδεμία απολύτως πρόοδος, ουδεμία ευημερία, ουδεμία προκοπή, είναι δυνατή κάτω από την δουλείαν και προς ένα καινόν σκοπόν, ας στραφή η προσοχή μας, πως θα μπορέσωμεν να ζήσωμεν μίαν ελευθέραν ζωήν υπό τον ίδιον ήλιον τον οποίον η θεία πρόνοια έπλασε να φωτίζη με τον ίδιον τρόπον και να θερμαίνη με την ιδίαν θέρμην πλουσίους και πτωχούς, δυνατούς και αδυνάτους.

Συμπαριώται,

Εξεθέσαμεν ενώπιον σας την πολιτικήν μας, τας προσπαθείας και τους αγώνας ημών. Η Βουλή αύτη ψεύτικον κατασκευάσμα προς εξαπάτησιν ημών δεν είναι ο τόπος διά να ακούεται η θέλησις μας και η φωνή μας.

Καταγγέλλομεν την κατάστασιν εις τον λαόν διά να την γνωρίση ακόμη μίαν φοράν.

Καταγγέλλομεν εις τον λαόν την Κυβέρνησιν ως μη υποβηθούσαν ας προσπαθείας ημών υπέρ της ευημερίας και της προόδου αυτού.

Καταγγέλλομεν εις τον λαόν την Κυβέρνησιν ως διασπαθίζουσαν με μίαν ασύγκριτον σπατάλην το δηκόσιον χρήμα.

Καταγγέλλομεν την Κυβέρνησιν ως αδιάφορον προς τας πραγματικές ανάγκας του λαού.

Καταγγέλλομεν την Κυβέρνησιν ως υπονομεύουσαν την εθνικήν μας παιδείαν και τα δίκαια του λαού.

Καταγγέλλομεν την Κυβέρνησιν ως περιφρονούσαν και πολεμούσαν τας δικαίας του λαού αξιώσεις και ως κυβερνώσαν τον ιστορικόν αυτόν λαόν διά της βίας και επί τη βάσει του δικαίου του ισχυρού.

Καταγγέλλομεν τη ξένην Κυβέρνησιν ως την κυριωτάτην αιτίαν της κακοδαιμονίας της πατρίδος μας.

Βραδύτερον θα επικοινωνήσωμεν και πάλιν μαζί σας διά να σκεφθώμεν από κοινού λαός και ηγέται πως θα αντιμετωπίσωμεν την δεινήν αυτήν κατάστασιν και

πως πρέπει να εντείνωμεν τας προσπάθειάς και τους αγώνας μας διά να ζήσωμεν εις την γην αυτήν ως άνθρωποι, έχοντες τα ίδια τουλάχιστον με τους άγγλους δικαιώματα επί μιάς ελευθέρως ζωής. Διά να δούμεν όπως θα μπορέσωμεν επί τέλους αγωνιζόμενοι από του συνταγματικού προμαχώνος και επί του βάρθρου του δυνατού και αρραγούς των ανθρώπων δικαίων να ζήσωμεν ελεύθεροι εις ενιαίον φυλετικόν σύνολον μετά των ελευθέρων αδελφών της κοινής όλων ημών Μητρος Ελλάδος.

Διότι και μόνον τότε όταν ζητήσωμεν εντός του εθνικού και φυλετικού μας πλαισίου, νοικοκύρηδες εμείς μέσα στο δικόν μας το σπίτι, θα μπορέσωμεν να ίδωμεν την προκοπήν, την ευτυχίαν, την ευημερίαν, την χαράν εκείνην την οποίαν ματαιώς αναζητούμεν μέσα στο σκότιος αυτό της δουλείας της πατρίδος μας

Ο ΚΙΤΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΑΚΗΣ, Θ
ΘΕΟΔΟΤΟΥ, ΑΝΤ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ, Δ. ΣΕΒΕΡΗΣ, Γ.
ΑΡΑΔΙΠΙΩΤΗΣ, ΜΙΛΤ. ΣΙΑΚΑΛΛΗΣ ΚΥΡ.Π. ΡΩΣΣΙΔΗΣ, ΝΙΚ.ΚΛ.
ΛΑΝΙΤΗΣ, ΦΕΙΔ. Ι.ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, ΧΡ. ΓΑΛΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ
ΧΑΡ. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ